

EGY SZÁZALÉK

A DM KFT. ÉS A DMKIK GAZDASÁGI MELLÉKLETE

Áremelkedés ellenére Huncut vas a termelőnek

E félreértések számát csökkentendő kértem meg az országos Tej Terméktanács elnökségi tagját, megyénk tejtermelésének közel tizedét reprezentáló szegvári Puskintej Kft. ügyvezetőjét, Elek Sándort, hogy segítsen eligazodni ebben az ár áradásban. Nemrégiben készült el egy tanulmány a kiinduló pontot jelentő termelési költségekről. Ráfogni sem lehet, hogy a maguk igazát bizonyító okoskodásról van szó, hisz megyénként egy ezer tehén feletti, egy ötszázas tehenészet, és egy 10-20 tehenes gazdaság adatait öleli fel az országos felmérés, mely 38 ezer tehén adataival számol.

Eszerint egy liter tej '92-öt és '93 első felét figyelembe véve – az üszőnevelés költségeit is beleértve – átlagosan 25,07 forintjába került a tehenet tartónak. Az eszközök pótlására való 20 százalékos amortizációt, az extra tej előállításának plusz költségeit, a jövőre már belépő földbérlet becsült 1 forint 20 filléjét hozzáadva már 32,60-nál járunk. Ez a szám még egy huncut vas hasznót sem tartalmaz. Mivel a tehenészek is ezen a földön élnek, érezték, hogy az árban való elkerülése érdekében szalonképesebb változatot kénytelenek előterjeszteni. A mostani dupláját, három forint állami támogatást feltételező javaslatukban így kérték az extra tej felvásárlási árat 27 forintra növelni. A tárcaközi bizottságot mindez nem győzte meg arról, hogy ezt az árat meg kell fizetni annak érde-

(Fotó: Somogyi Károlyné)

Hideg víz. Még szerencse, hogy a jószág természetben kéri, nem a rávalót.

Magyarországon régóta nem kötelező január elejére összpontosítani az elkerülhetetlen, vagy csak annak tűnő áremelkedéseket. Mégis attól tartok, hogy ismét lesz belőle csófstól. A tejtermékek bizonyosan drágulni fognak, meg lennék lepődve, ha kevesebb, mint 20-30 százalékkal. Vélhetően akadnak majd, akiknek ezzel csúszik át a luxus kategóriájába a valaha népelmezési cikk. Ezek után nem lesz meglepő, ha a tejvásárlóluszkotatt állampolgár elereszt egy vaskos megjegyzést, ha azt hallja: a termelők tovább növelnék a felvásárlási árakat, mert még mindig ráfizetnek.

ében, hogy ne gyorsuljon be a tehén kivágás. Most 1,50-es támogatást magában foglaló 25

forintos extra ár az irányadó. De milyen is ez az irány? A négy évvel ezelőtti tejter-

melésnek már csak fele áll „egyensúlyban” a fogyasztással. Térségi tejihiányra már volt példa, de többek között az aszály miatt megdrágult takarmányt nem tökröző ár a tehenészetek tömeges felszámolásához vezethet. A gazdaságok önkiszákmányolása is határához érkezett.

Elek Sándor nem is a macacs tényeket, a mindenki szegénységét érzi felháborítósnak, hanem amit a terméktanács eddigi működése során tapasztalt. Eszerint a döntéshozók nem hisznek a szakemberek véleményének, s nem is mérik föl tetteik súlyát. Nem lehet véletlen, hogy a tanács legitimitását sem sieti el deklarálni a miniszter. Pedig kár az időért, hisz a terméktanács érdemi munkája feltételeként jövőre ki kell építeni az információs és a termelést szabályozó rendszert és azt a szervezetet, amely figyelni és szabályozni is képes a folyamatokat.

Valós megoldás hiányában bizonyára megszaporodnak a tüneti kezelése. Van, aki egy forint pluszért átpártol régi partnerétől a ráigérő megszorultokhoz. Aztán, ha fordul a kocka a két szék között találhatja magát. A szakember szerint az 1,50-es támogatás 3 forintra növelése időlegesen meghozhatná a hön öhajtott kompromisszumot. Ennek előteremtése sem lehetetlen, egyéb felhasználásra szánt összegeket kellene csak ésszerűen átcsoportosítani e célra.

T. Sz. I.

Szeszélyes számlák

Sokáig szégyelltem számlát kérni. Hogyan veszi az ki magát, hogy leül az ember valakivel a vendéglőbe, eszik-iszik négy-öt száz forintért, aztán nem állítja kért a számlát – mármint az áfásat. Mert nálunk ezt is kérti kell. Nyugaton egyféle számla létezik, olyan, amelyet elfogad az ottani adóhivatal is. Mi másra is kellene a számla a nyugati polgárnak, minthogy elszámolja?

Szóval eleinte bizony szégyelltem számlát kérni. Mostanában viszont sportot üzök belőle: ha kell, ha nem, kérem az áfás számlát. Rajtam ugyan ne gazdagodjon meg a kiskereskedő, miközben tőlem vasalják be azt a hiányt is, ami azért keletkezett, mert ő nem fizet adót. Fehérré teszem én a fekete jövedelmeket – döntöttem el.

Szélmalomharcomnak persze egyelőre nem sok eredménye van – mármint a hazai költségvetésben. A kereskedők mindazonáltal külön-külön is megérvényesítik egy-egy esettanulmányt. Akad, aki egyszerű vakarózdással szeretné elűzni a számla dögét. De én türelmesen várok. Előbb-utóbb mégis megtalálja a számlatömböt. Ekkor jön a második trükk: hogyan kell ezt kitölteni? – kérdi a ravaszabbja. Semmi gond – már diktálom is, hová, mit írjon, hány százalék az áfa. Némelyiknek leesik az álla.

Meséskönyvet vettem a múltkor a gyerekeknek. Itt is be-dobtam a számlatrukkjot. A kereskedő készséges volt, azonnal megírta – én meg összehajtottam és zsebre vágtam. Este otthon olvastam csak el a számlát. Őles betűkkel rá-írták: szakkönyv.

Hiába, összekacsint a vállalkozói világ az adóhivatal feje fölött.

Ki tudja, a számlák szeszélyesebbek-e, vagy a valóság.

Rafai Gábor

Egy német-amerikai társaság nyert

Elkelt a Matáv

Magyarország és egyben Kelet-európa legnagyobb privatizációs tranzakciója zárult le azzal, hogy a közlekedési tárca és az Állami Vagyonkezelő Rt. képviselői a hétvégén a Gellért szállóban bejelentették: a Matáv Rt. privatizációs tenderének győztese a Deutsche Bundespost Telekom és az Ameritech International alkotta MagyarCom elnevezésű konzorcium.

A német-amerikai társaság 875 millió dollárért, azaz mekközöltőleg 88 milliárd forintért szerezte meg a Magyar Távközlési Rt. részvényeinek 30,2 százalékát. A privatizációs pályázaton három konzorcium versengett, a győztesen kívül a France Telecom és a US West Duna Telecom nevű konzorciuma, továbbá a STET International és a Bell Atlantic-ből alakult Euro Telecom Hungary. A pályázatot elbíráló tíz tagú bizottság egyhangúlag a MagyarCom ajánlatát javasolta az első helyre.

A győztes a koncessziós kiírás értelmében a Matáv 25 évi működtetésére szerzett jogot, amely 12 és fél évvel meghosszabbítható. A privatizációs folyamat, és az ezzel járó tőkebevonás eredményeként 1996-ban a magyar lakosság 90 százaléka hat hónap alatt telefonhoz juthat - jelentette ki Schamschula György közlekedési, hírközlési és vízügyi miniszter az eredményhirdetést követő sajtótájékoztatón.

Szabó Tamás privatizációért felelős tárca nélküli miniszter elmondta: a Matáv privatizációja - összegét tekintve - nyolcszor nagyobb, mint bármely más eddigi privatizáció hazánkban.

A bevételeiből 400 millió dollárnak megfelelő összeg jut a Matáv-tőkeemelésére, 335 millió dollár az ÁV Rt. bevételéből, és 133,2 millió dollár szaporítja a távközlési alapot, míg hat- és félmillió dollárt fizettek ki szakértői díjakra. A miniszter kifejtette: az országnak komoly előnye származik abból, hogy a kelet-európai országok közül elsőként privatizálta a távközlés meghatározó vállalatát, ezáltal ugyanis hazánk a nemzetközi távhívás regionális központjává válik.

A sajtótájékoztatóon elhangzott: mind a három pályázó első rangú és megalapozott ajánlatot nyújtott be. Nem a győztes konzorcium kínálta a legmagasabb árat, ám az értékelő bizottság szerint a MagyarCom mérte fel legreálisabban a telefonálási szokásokat és az ország távközlésének helyzetét. Mindezzért az általa kidolgozott fejlesztési ütem megvalósítása tartalmazza a legalacsonyabb kockázatot.

Energiafelhasználás 1993-ban

Az exportban a maffia is segített?

Növekedett az energiafelhasználás az év első 11 hónapjában az elmúlt évi adatokhoz képest – állapítható meg az Állami Energetikai és Energiabiztonságtanács Felügyelet gyorsjelentéséből. Az utóbbi évek trendje megfordult, ez azonban nem az ipari felhasználás növekedésének, hanem a zord januári és novemberi időjárás miatt megemelkedett fűtési célú felhasználásnak az eredménye. Az idáig felhasznált 945 petajoule hőértékű energián belül a villamosenergia-felhasználás is meghaladta 1992. I-XI. hónapra vonatkozó adatait. A bázisidőszak 31 484 gigawattórás felhasználása után az idén 31 605 gigawattóra villamosenergia fogyott. Tavaly még közel 10 százalékos volt a villanyáram-felhasználás csökkenése éves szinten.

A hazai energiatermelés a vizsgált időszakban hőértékben 10 petajoule-lal volt alacsonyabb az idén, elérte az 500 petajoule-t. Ez főként a széntermelés csökkenésének köszönhető: több mint 1 millió tonnával kevesebb szénét hoztak felszínre a mélyművelésű és a peremi külfejtések aknákból. Az összes széntermelés az idén 13 229 kilotonna volt. Elmaradt a tavalytól a hőerőtermelés is mintegy 100 ezer tonnával, a mostani 1,56 millió tonnás termelés azonban év végéig elérheti a bázist. A hazai földgáztermelés az egy évvel ezelőtti 4,16 milliárd köbméterrel 4,46 milliárd köbméterre nőtt. Az atomerőművi villamosenergia-termelés a terveknek megfelelően alakult, kismértékben bázis alatt volt, 12 418 gigawattórát tett ki.

Az energiahordozók importja nőtt, november végén elérte az 535 petajoule hőértékű energiamentisígt. Ezen belül emelkedett a szénhidrogének részaránya, a hőerőtermékek behozatala például 600 ezer tonnával volt magasabb.

Jelentősen, egyharmadával nőtt az energiahordozó-kivitel. A 73 petajoule hőértékű export elsősorban gázolajkivitelt tartalmaz. Ez feltehetően részben a gázolajmaffia-ügy következménye, mivel sokan gyorsan meg akartak szabadulni készleteiktől.

Pénz és profit nélkül

És mégis vállalkozik a magyar?

Személyes hangvétellel – ha csak arra az estére sikerült is – feledtetni tudták, hogy a vállalkozóknak is büntető cédlúkat osztogató apénál, vagy épp a betegbiztosítónál is emberek dolgoznak. Az itt elhangzott információk valamelyik közlönyben vagy a sajtóban többször is megjelenhettek, de így egy csokorban aligha. Talán akadtak akik időben ocsudtak, s a hallottak alapján még megelőzhetik a mulasztási bírságok kipostázását.

Az agrárkamara képviselője a „vállalkozó barát” környezet esztelésére példaként többek között a termálvizet bányászó kertésszel több jogcímen megfizettetett természeti kincs adót hozta föl. Vállalkozásról lebeszélni illetlenség, így érthető a megfogalmazása: ha ma van meg a lehetőség valamilyen kedvezményes hitelre, vagy támogatásra, akkor a holnap érdekében kell lépni.

Az egymást követő apénos és betegbiztosítós előadáson rögtön kiderült az egyik hivatal színe előtt egészen mást jelent az egyéni vállalkozó, mint a másik előtt. Társadalombiztosítási szempontból összehatár nélkül a legkisebb kistermelő is egyéni vállalkozó. Adózási

A megyei önkormányzat által szervezett vállalkozói fórumok egyikén, Kistelekben magam is részt vettem. Állíthatom, Pászti Tóth Gyulának valóban sikerült mindegyik részterület szakértőjét megtalálni. Szerencsére nemcsak a paragrafusok nyelvezetét ismerők közül kerültek ki.

szempontból is érdemes összevetni, hogy valaki magánismerőként, mezőgazdasági kis-termelőként vagy vállalkozóként veszi-e a legkevesebbet.

Elhangzott, hogy jövőre készül el a megye területfejlesztési koncepciója, egy részterület – Ópusztaszer és társaság. A Dél-Alföldi Befektetési Társaság szegedi képviselőjétől megtudtuk, ha meggyőző pályázatot kapnak, akkor a pénzügyükben lévő befektető mellett társtulajdonosként beszállnak az üzletbe. A jobb idők eljövetelevel, piaci áron kivásárolható lesz a részük.

Az ipartestület előadója a területi elven felépülő gazdasági kamarák – ipari és kereskedelmi, agrár, kézműves – létjogosultságáról és feladatairól szolt. A Kisosz-t képviselőjének, Martonosi Istvánnak a nevét azért írom ki, mert ő kapta a

társaság. A Dél-Alföldi Befektetési Társaság szegedi képviselőjétől megtudtuk, ha meggyőző pályázatot kapnak, akkor a pénzügyükben lévő befektető mellett társtulajdonosként beszállnak az üzletbe. A jobb idők eljövetelevel, piaci áron kivásárolható lesz a részük.

Az ipartestület előadója a területi elven felépülő gazdasági kamarák – ipari és kereskedelmi, agrár, kézműves – létjogosultságáról és feladatairól szolt. A Kisosz-t képviselőjének, Martonosi Istvánnak a nevét azért írom ki, mert ő kapta a

tapsban kifejezett közönség díjat. Szerinte csak két dolog hiányzik ma a boldoguláshoz: a pénz és a profit. Szabad vállalkozni, de főként a kereskedőnek látni kell, hogy sok az eszköz. A beruházási tőkét állampapírokkal szippantja el a költségvetés, olyan kamattal, mintha ez lenne a legjobb befektetés. A lakossági vásárlóerőt meg az üzleten kívüli kereskedelem „szóltja le” úton-útfélen. A háromnegyed éves országos kereskedelmi összforgalom egyharmada – 450 milliárd forint – cselezte ki az adózás csatornáit. Nem véletlen, hogy a kereskedelmi profit fele kerül el az adófizető kereskedőket. Az érdekképviseletől joggal elvárják, hogy legalább az fényesítse a vállalkozások szorét.

A polgármester szerint a vállalkozói környezetben az egyáltalán nem szabályozott kérdésekből éppoly sok van, mint a túlszabályozottaktól. S ez behatárolja a rendszerint hivatott mozgásterét. Egy hozzászóló bolton nem csodálta a vállalkozói kultúra alacsony színvonalát, ha szakmai ismeret nélkül, 300 forintos illetékbélyegre adják az ipart.

T. Sz. I.